

1.ชื่อปัญหา : การควบคุมการขั้บถ่ายในเด็กดวาร์นอายุ 2-5 ปี

ชื่อเรื่อง : แพนเพิสจำหนูลาก่อน

2.ชื่อหน่วยงาน : หอผู้ป่วยดวาร์น

3.ปีที่ดำเนินการ : ปี 2562

4.คำสำคัญ : การควบคุมการขั้บถ่ายปัสสาวะ

5.เป้าหมายของผลงาน : ร้อยละ 50 ของเด็กดวาร์นอายุ 2-5 ปี ที่ควบคุมการขั้บถ่ายได้

: ร้อยละ 80 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม

6. ปัญหาและสาเหตุ

ในช่วงเวลาที่เด็กกำลังเจริญเติบโต การควบคุมการขั้บถ่ายเป็นหนึ่งในความสามารถทางพัฒนาการที่มีความสำคัญต่อเด็ก การฝึกหัดขั้บถ่ายที่ถูกวิธีและดำเนินไปอย่างเหมาะสมจะส่งผลดีต่อพัฒนาการทางอารมณ์และพฤติกรรมของเด็ก รวมทั้งส่งผลดีต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดูด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการฝึกในเรื่องการขั้บถ่ายในเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถบอกหรือควบคุมการขั้บถ่าย และสามารถขั้บถ่ายได้ในสถานที่ที่เหมาะสม แต่ในปัจจุบันหอผู้ป่วยดวาร์นซึ่งให้บริการส่งเสริมพัฒนาการเด็กดวาร์นอายุ 2- 5ปี พบว่าเด็กยังไม่สามารถบอกความต้องการหรือควบคุมการขั้บถ่ายได้ และยังมีใส่แพมเพิสคิดเป็นร้อยละ 90.47% ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อตัวเด็ก คือทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้า ไม่สามารถบอกหรือควบคุมการขั้บถ่ายได้อย่างเหมาะสม เกิดผื่นแพ้จากการใส่แพมเพิสหรือมีโอกาสเกิดการติดเชื้อทางระบบทางเดินปัสสาวะ และส่งผลให้เกิดความล่าช้าในเรื่องการเตรียมความพร้อมในการไปโรงเรียน และก่อให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อแพมเพิส รวมทั้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดขยะที่มีกลิ่นเหม็น และมีการกำจัดยาก

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เด็กไม่สามารถเลิกแพมเพิสได้นั้น พบว่าเกิดจากสาเหตุหลักสี่ด้าน ได้แก่ ด้านที่หนึ่งด้านเด็กจากพยาธิสภาพโรค เด็กกลุ่มอาการดวาร์นที่มีภาวะโรคร่วมทางกาย เช่น โรคหัวใจที่ต้อทานยา

ขับปัสสาวะ เด็กบางคนไม่มีรูทวาร และเด็กไม่ได้รับการฝึกหรือฝึกไม่สม่ำเสมอ ทำให้มีปัญหาควบคุมการขับถ่าย ด้านที่สองสาเหตุจากผู้ปกครองขาดความรู้ในการฝึกการขับถ่ายที่ถูกวิธีรวมทั้งขาดความตระหนักในการฝึกการขับถ่าย ไม่เปิดโอกาสให้ลูกได้ลองฝึกคิดว่าลูกยังเล็กยังทำไม่ได้ ผู้ปกครองบางคนทำงานไม่ได้เป็นผู้ดูแลหลักต้องฝากคนอื่นเลี้ยง ด้านที่สามจากปัจจัยอื่นๆ เช่น การเดินทางโดยใช้รถโดยสารประจำทาง รถติดใช้ระยะเวลาในการเดินทางไปรับบริการในทีมสหวิชาชีพ เนื่องจากอุปสรรคการฝึกราคาแพงเปียกน้ำแล้วเสียหาย และด้านสุดท้ายรูปแบบวิธีการฝึกการขับถ่าย มีการฝึกไม่สม่ำเสมอจึงทำให้เด็กควบคุมการขับถ่ายและเลิกแพมเพิสไม่ได้

สำหรับวิธีการแก้ปัญหาในการควบคุมการขับถ่ายนั้น ได้มีการนำวิธีต่างๆมาใช้หลายวิธี เช่น (พญ.สินดี จำเรียนนุสิต,2552) ให้สังเกตสัญญาณที่เด็กแสดงว่าพร้อมต่อการขับถ่าย ได้แก่ ความพร้อมด้านทักษะทั่วไป เช่น ลูกเดินได้คล่อง นั่งได้มั่นคง เลียนแบบกิจวัตรประจำวันผู้ใหญ่ เริ่มเข้าใจเหตุและผลง่ายๆ สามารถกลั้นปัสสาวะได้ เป็นชั่วโมงหรือหลายชั่วโมง สื่อสาร เข้าใจคำว่า “ฉี่” หมายถึงปัสสาวะ “อึ” หมายถึงอุจจาระ และพูดหรือทำสีหน้า ท่าทางสื่อให้รู้ได้ว่าต้องการเข้าห้องน้ำ หลังจากนั้นฝึกให้เด็กนั่งกระโถนหรือเข้าห้องน้ำตามเวลา (Karen Summar,2019) ได้มีการนำตารางเวลามาให้ผู้ปกครองประเมินการควบคุมการขับถ่ายตามตารางเวลา และขณะฝึกเด็กเข้าห้องน้ำให้ทำกิจกรรมที่สนุกสนาน เช่น การอ่านหนังสือเล่มโปรด พร้อมทั้งให้แรงเสริมเมื่อเด็กร่วมมือ

หอดผู้ป่วยดาวนจึงสนใจเลือกวิธีการของ Karen Summar มาแก้ไขปัญหาคอนโทรลการควบคุมการขับถ่ายโดยใช้ ตารางการฝึกขับถ่ายเป็นเวลา มีการสอนเรื่องการควบคุมการขับถ่ายโดยใช้กิจกรรมเพลงประกอบท่าทางในการฝึกเข้าห้องน้ำเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนไปขับถ่ายเนื่องจากเด็กอายุ 2-4 ปี เป็นวัยที่เข้าสู่ระบบการเรียนรู้ที่เป็นแบบแผน เด็กวัยนี้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาด้านการรับรู้ และความเข้าใจสิ่งต่างๆรอบตัว การใช้ดนตรีเป็นตัวช่วยจะกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ มีสมาธิกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำลังทำอยู่ และช่วยทำให้การเรียนรู้ได้ผลดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีแก่เด็ก

7.การวัดผลและการเปลี่ยนแปลง

7.1 ก่อนแก้ปัญห

ตารางที่ 1 สาเหตุการเกิดปัญหา

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
การควบคุมการขับถ่ายในเด็กดาวน์อายุ 2-5 ปี	1. ด้านผู้ปกครอง เกิดจากการขาดความรู้/ขาดความตระหนักในการฝึกเด็กขับถ่าย
	2. ด้านเด็ก เกิดจากพยาธิสภาพโรค เช่น โรคหัวใจ กินยาขับปัสสาวะ หรือไม่มีรูทวาร ผ่าตัดเปิดรูทวารมีอุจจาระเล็ด และเด็กไม่ได้รับการฝึกหรือฝึกไม่สม่ำเสมอ ทำให้มีปัญหาคงคุมการขับถ่าย
ประเด็นปัญหา	สาเหตุ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
	3. ด้านบุคลากร รูปแบบวิธีการฝึกการขับถ่ายไม่ชัดเจน
	4. ด้านปัจจัยอื่นๆ เช่น การมารับบริการของทีมสหวิชาชีพ เนื่องจากอุปกรณการฝึกราคาแพงเป็ยกน้ำแล้วเสียหาย หรือเด็กเดินทางจำเป็นต้องใส่แพมเพิส

จำนวนตัวอย่างที่ศึกษา

เด็กดาวน์อายุอายุ 2 – 5 ปี จำนวน 12 คน

ระยะเวลาในการแก้ปัญห

วันที่ 1-31 กรกฎาคม 2562

7.2 การแก้ปัญห

แนวทางการแก้ไขและวิธีการดำเนินการ

1. ประชุมบุคลากรหอดู่วยดาวน์เพื่อวางแผน พร้อมชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน
2. คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย เด็กกลุ่มอาการดาวน์อายุอายุ 2-5 ปี ที่มารับบริการที่หอดู่วยดาวน์

3. ชี้แจงแนวทาง วิธีการฝึกรการควบคุมการขั้บถ่ายให้ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมทราบ
4. ประเมินทักษะการช่วยเหลือตนเองของเด็กเรื่องการควบคุมการขั้บถ่ายในเด็กกลุ่มเป้าหมายนำตารางเวลามาให้ผู้ปกครองประเมินการควบคุมการขั้บถ่ายตามตารางเวลา และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองก่อนการดำเนินงาน
5. แต่งเนื้อเพลง พร้อมคิดท่าทางประกอบเพลงเกี่ยวกับการสื่อสารหรือแสดงท่าทางการขั้บถ่าย และจัดทำแบบบันทึกตารางการฝึกขั้บถ่ายให้เด็กดาวนัที่เข้าร่วมกิจกรรม
6. ก่อนเริ่มทำกิจกรรมประจำวันให้เด็กถอดแอมพิส ฝึกรการขั้บถ่ายของเด็กแต่ละคนโดยใช้ตารางการฝึกขั้บถ่ายเป็นเวลา มีการสอนเรื่องการควบคุมการขั้บถ่ายโดยใช้กิจกรรมเพลงประกอบท่าทางในการฝึกเข้าห้องน้ำเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนไปขั้บถ่าย พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลการขั้บถ่ายของเด็กในแบบตารางการฝึกขั้บถ่าย เมื่อเด็กสามารถฝึกรการขั้บถ่ายได้ตามเวลา ให้ติดสัญลักษณ์รูปดาวนัเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับเด็ก พร้อมทั้งแนะนำให้ผู้ปกครองฝึกรต่อเนื่งที่บ้านสม่ำเสมอทุกวัน
7. ประเมินทักษะการช่วยเหลือตนเองเรื่องการควบคุมการขั้บถ่ายในเด็กกลุ่มเป้าหมาย และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองหลังการดำเนินงาน

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน

- 1.คู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด - 5 ปี
- 2.เพลงหนอยากเข้าห้องน้ำ
- 3.สมุดบันทึกป้ายบายแอมพิส
4. แบบประเมินความพึงพอใจ

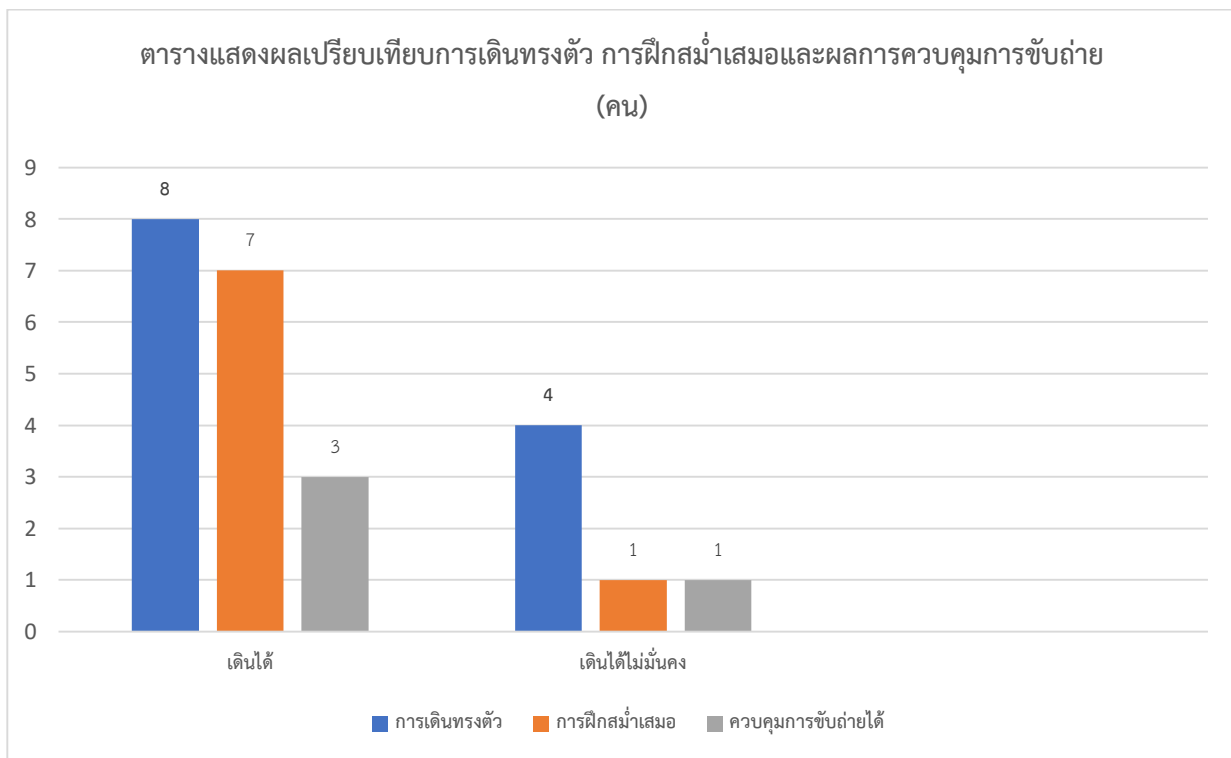
ตารางที่ 2 สาเหตุการเกิดปัญหาและแผนการแก้ไข

ประเด็นปัญหา	สาเหตุ/ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	แนวทางแก้ไขปัญหา
การควบคุมการขั้บถ่ายในเด็กดาวนัอายุ 2-5 ปี	1. ด้านผู้ปกครอง - เกิดจากการขาดความรู้/ขาดความตระหนักในการฝึกขั้บถ่าย	- ชี้แจง/ให้ความรู้เรื่องความสำคัญการควบคุมการขั้บถ่ายในเด็ก - แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกรการควบคุมขั้บถ่ายในเด็ก
	2. ด้านเด็ก - เกิดจากพยาธิสภาพโรค เช่น โรคหัวใจ กินยาขับปัสสาวะ หรือไม่มี	- จัดทำตารางการฝึกรการขั้บถ่าย - ฝึกรเด็กร้องเพลงหนอยากเข้าห้องน้ำเพื่อ

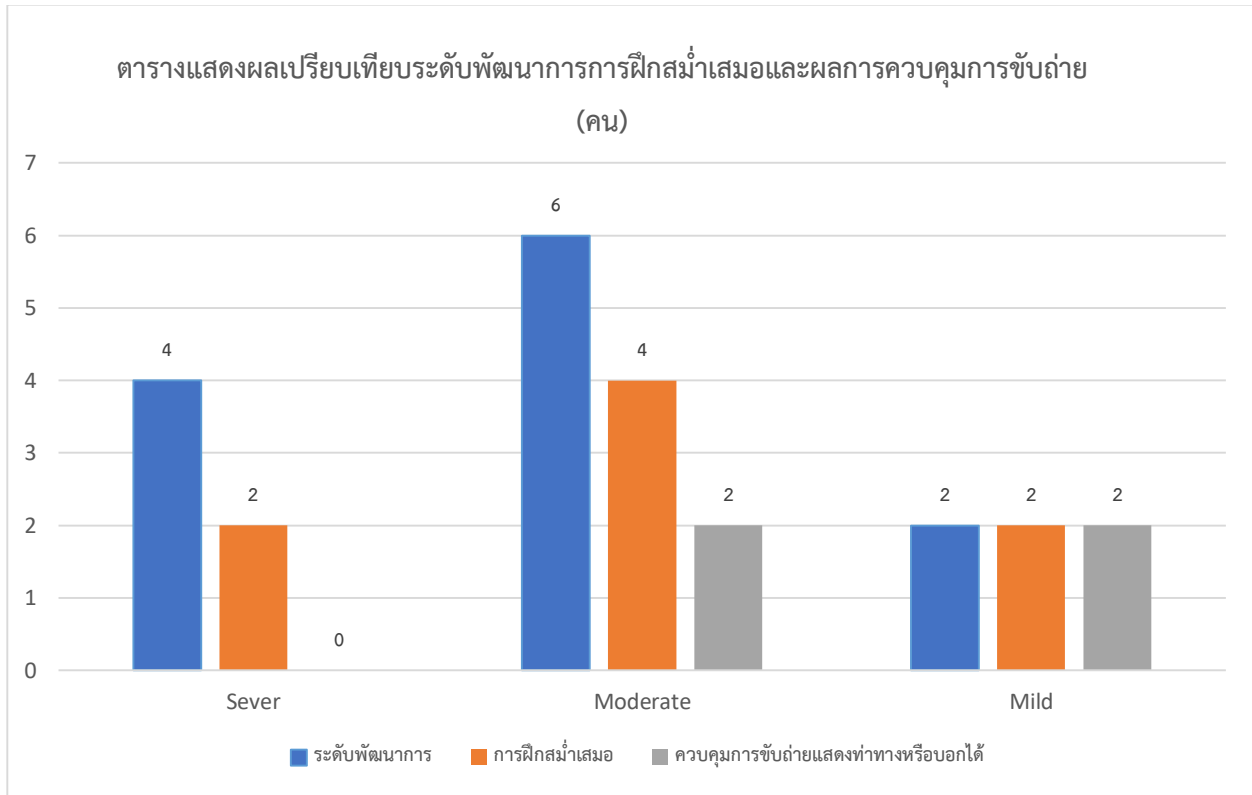
	<p>รุทราร ฝ่าตัดเปิดรุทรารมีอุจจาระ เล็ดทำให้มีปัญหาควบคุมการขับถ่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กไม่ได้รับการฝึกหรือฝึกไม่ สม่ำเสมอ 	<p>สื่อสารบอกความต้องการขับถ่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำกับติดตามการฝึกการขับถ่ายจากสมุด บันทึก
	<p>3.ด้านบุคลากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบวิธีการฝึกการขับถ่ายไม่ ชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนารูปแบบการฝึกการควบคุมการ ขับถ่ายในเด็กโดยใช้เพลงหนุอยากเข้า ห้องนํ้าเพื่อสื่อสารบอกความต้องการ ขับถ่าย และใช้สมุดบันทึกบํายบายแพม เพิสเพื่อติดตามผลการฝึก

7.3.1 ผลการแก้ไขปัญหา

กราฟแสดงผลเปรียบเทียบการเดินทรงตัว การฝึกสม่ำเสมอและผลการควบคุมการขับถ่าย

กราฟแสดงผลการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการ การฝึกสมาธิ และผลการควบคุมการขับถ่าย

ตารางที่ 3 สรุปผลการดำเนินงาน

ตัวแปรที่ศึกษา	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ข้อมูลก่อนการแก้ปัญหา (ร้อยละ)	ข้อมูลหลังการแก้ปัญหา (ร้อยละ)	เปรียบเทียบผล (เพิ่มขึ้น/ลดลง/เท่าเดิม)
1. เด็กดาวน้ าย 2- 5 ปี สามารถควบคุมการขับถ่าย ปัสสาวะได้	50	5.53	33.33	เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่ถึงค่าเป้าหมาย
2. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม	80	68	89	เพิ่มขึ้น

7.3.2 ปัญหา/อุปสรรคที่พบ

- เด็กมีภาวะแทรกซ้อนจากการเจ็บป่วยทำให้ผู้ปกครองไม่สะดวกในการฝึกการควบคุมการขับถ่าย
- ผู้ดูแลหลักเป็นผู้สูงอายุ / ผู้ปกครองฝึกไม่สม่ำเสมอส่งผลให้เด็กไม่สามารถควบคุมการขับถ่ายได้
- เด็กที่ไปฝึกที่หน่วยสหวิชาชีพที่มีอุปกรณ์ราคาแพงจำเป็นต้องใส่แพมเพิส

8. บทเรียนที่ได้รับ

เดิมรูปแบบวิธีการฝึกการขับถ่ายไม่ชัดเจน ได้มีการพัฒนารูปแบบการฝึกการควบคุมการขับถ่ายในเด็ก โดยใช้เพลงหนอยากเข้าห้องน้ำเพื่อสื่อสารบอกความต้องการขับถ่าย และใช้สมุดบันทึกบ้ายบายแพมเพิสเพื่อติดตามผลการฝึก ถึงแม้ว่าผลการดำเนินงานยังไม่บรรลุเป้าหมาย แต่ก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นและยังต้องพัฒนาต่อ

9. ปัจจัยความสำเร็จ

- ความร่วมมือของบุคลากรในหน่วยงานที่ดำเนินงานไปในรูปแบบเดียวกัน
- ความร่วมมือในการฝึกของผู้ปกครอง

10. การนำผลงานไปใช้ประโยชน์

ได้รูปแบบ/วิธีการฝึกที่ชัดเจน ที่สามารถนำไปใช้ในการฝึกเด็กเรื่องการควบคุมการขับถ่าย

11. การติดต่อกับทีมงาน

ชื่อ-สกุล : นางศิริลักษณ์ พงษ์ไทย

ชื่อหน่วยงาน : หอผู้ป่วยดาวนักร กลุ่มภารกิจการพยาบาล สถาบันราชานุกูล

ที่อยู่ : หอผู้ป่วยดาวนักร กลุ่มภารกิจการพยาบาล สถาบันราชานุกูล

โทรศัพท์ : ติดต่อภายใน 70402, 082-1809930

e-mail : a sakurayo_hang@hotmail.com

12. รายชื่อคณะทำงาน

1. นางวันทนา	ผลสมบุรณ์	หัวหน้าทีม
2. นางสาวอมรรัตน์	ศรีผดุง	สมาชิก
3. นางสาวสายฝน	ณรจาทิ	สมาชิก
4. นางสาวอรรณณ	ศรวิชชุมาลี	สมาชิก
5. นางศิริลักษณ์	พงษ์ไทย	สมาชิก
6. นายเสนาะ	แย้มศรี	สมาชิก
7. นางแสงเดือน	มารวิชัย	สมาชิก